

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2009. október 26.

ESZPERANTÓ NYELV

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

**Általános útmutató az
I. Olvasott szöveg értése; II. Nyelvhelyesség; III. Hallott szöveg értése
vizsgaösszetevőkhöz**

1. Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.
2. Minden jó megoldás 1 pontot ér.
3. Ha a vizsgázó egy kérdésre több választ ad, akkor sem adható pont, ha a jó válasz is köztük van.
4. Fél pont és többletpont nem adható.
5. A feladatok után található szürke mező szolgál a pontozásra: a helyes megoldást jelölje egyessel, a helytelen nullával, amennyiben nincs válasz, a négyzetet hagyja üresen; írja be azt is, hogy mennyi pontot ért el összesen a vizsgázó abban a feladatban!

Például:

1.	2.	3.	4.	5.	Max.	Elért
1	0	1		1	5	3

A példában az 1., 3. és 5. kérdésre helyes a válasz, a 2.-ra adott nem fogadható el, a 4.-re pedig nem válaszolt a vizsgázó; összesen 3 pontot ért el ebben a feladatban.

6. Az írásbeli vizsga egyes összetevőiben elért pontszámok összesítésére használja a feladatlapok utolsó oldalán található táblázatot!
7. Az egyes vizsgaösszetevőkben a kérdések száma nem mindig egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért helyenként átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutató táblázatait!

I. Olvasott szöveg értése

Általános útmutató

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékeljük, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor vesszük figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

Az elérhető maximális feladatpont: 30.

A feladatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

Feladatpont	Vizsgapont
30	33
29	32
28	30
27	28
26	27
25	26
24	24
23	23
22	22
21	21
20	20
19	19
18	18
17	17
16	16

Feladatpont	Vizsgapont
15	15
14	14
13	13
12	12
11	11
10	10
9	9
8	8
7	7
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1

Részletes útmutató**1. feladat**

1. silente
2. kontenta
3. afable
4. dua
5. sekva
6. timeme
7. cetera
8. lasta
9. zorge
10. sufiĉe

2. feladat

	V	F
11. La junulo transdonis sian lokon al maljunulo.		x
12. La junulo ne veturis ofte per trajno.	x	
13. Venis konduktoro por kontroli la biletojn.		x
14. La gazeto, kiun li aĉetis, plaĉis al la junulo.		x
15. Ekster la fenestro li vidis belegajn montarojn.		x
16. Li devis fari plurhoran vojaĝon.	x	
17. Estis malagrabla stari pro la moviĝo de la trajno.	x	
18. Konsolis lin, ke iu pretis transdoni sian lokon.	x	
19. Unue li ne akceptis la sidlokon, ĉar ĝin proponis tre maljuna viro.		x
20. La helpema sinjoro post unu horo eliris fumi.	x	
21. La sidanta junulo movadis siajn gambojn.	x	
22. La mezaĝulo fumis multajn cigaredojn, tial la junulo povis longe ripozi.		x

3. feladat

23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
H	E	D	B	F	A	I	G

II. Nyelvhelyesség**Általános útmutató**

Az elérhető maximális vizsgapont: 18.

Az elérhető maximális feladatpont: 27.

A feladatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

Feladatpont	Vizsgapont	Feladatpont	Vizsgapont	Feladatpont	Vizsgapont
27	18	18	12	9	6
26	17	17	11	8	5
25	17	16	11	7	5
24	16	15	10	6	4
23	15	14	9	5	3
22	15	13	9	4	3
21	14	12	8	3	2
20	13	11	7	2	1
19	13	10	7	1	1

Részletes útmutató**1. feladat**

1.	2.	3.	4.	5.
siajn	nia	lia	ilia	ilian

2. feladat

6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
al	en	laŭ	dum	ĝis	antaŭ	el	kun

3. feladat

14.	15.	16.	17.	18.	19.
f (b)	b	g	a	c	e

4. feladat

20.	b
21.	d
22.	d
23.	b
24.	b
25.	c
26.	a
27.	b

III. Hallott szöveg értése**Általános útmutató**

Helyesírási és nyelvhelyességi hibáért nem vonunk le pontot.

Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

Az elérhető maximális feladatpont: 22.

A feladatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

Feladatpont	Vizsgapont	Feladatpont	Vizsgapont	Feladatpont	Vizsgapont
22	33	14	20	6	6
21	32	13	18	5	5
20	31	12	17	4	4
19	30	11	15	3	3
18	28	10	13	2	2
17	26	9	11	1	1
16	24	8	9		
15	22	7	7		

Részletes útmutató**1. feladat**

	V	F
1. Ekde la fino de 1980 la Klubo havis novan gvidanton.	x	
2. Tiam ĝi havis pli ol 1500 membrojn.	x	
3. Sinjoro <i>Sullivan</i> instruis Esperanton.	x	
4. Li verkis tri librojn por infanoj.	x	
5. Lia lasta libro prezentas Junan Amikon.		x
6. Li planas novan libron pri popularaj homoj.	x	
7. Sinjoro <i>Sullivan</i> ekde 8 jaroj ne instruas en lernejo.	x	
8. Li vizitis Pollandon.	x	
9. Li vizitis Pollandon sola.		x
10. Polaj infanoj neniam renkontis sinjoron <i>Sullivan</i> .		x
11. Kiam oni faris la intervjuon, li havis nur unu planon.	x	
12. Kiam oni faris la intervjuon, li havis 27 jarojn.		x

Az elhangzott szöveg:

En 1964 estiĝis la **Kastora Klubo**. Ne nur ĝia estigo, sed ankaŭ ĝia ekzistado estas dankinda grandparte al la senlaca agado de sinjoro *Sullivan* [salivn]. Okaze de la dudeka datreveno, la gazeto *Juna Amiko* petis lin respondi kelkajn demandojn.

Kiucele vi starigis la Klubon? Kion vi sukcesis atingi per tio?

La Klubo estis, unue nur lerneja klubo, kiun fondis mia tiama lernejestro, *Norman Williams*. Mi internaciigis ĝin en 1964, ĉar mi kredis, ke internacia organizaĵo por infanoj donus al ili la senton de apartenado al la tutmonda Esperanto-movado. La junularo jam havis sian organizaĵon, TEJO, sed la infanaro havis nenion. Ĝis Decembro 1980, kiam mi transdonis la gvidadon al sinjorino *Barbara Chmielewska*, pli ol 1500 infanoj aliĝis al ĝi, kaj multaj instruistoj atestis al mi, ke ĝi donis al lernejanoj bonan instigon lerni Esperanton.

Oni konas vin tre bone ankaŭ kiel verkiston. Pri kio vi kutimas verki kaj kial?

Antaŭ multaj jaroj mi verkis por infanoj libron *La junaj detektivoj* ĉar, kiel instruisto de Esperanto al infanoj, mi konstatis gravan mankon de konvenaj legaĵoj. Ĝi estis rakonto pri kontrabandistoj kaj, ŝajne estis tre populara. Ĝi atingis almenaŭ kvar eldonojn. Sekvis du aliaj libretoj (*La junaj trezorserĉantoj* kaj *La longa marŝo*), el kiuj la lasta, mi kredas estis pli sukcesa.

Kiam ekaperis *Juna Amiko*, mi regule skribis por ĝi la *Kastoran Leteron*, en kiun de tempo al tempo, mi enmetis rakonton, ofte pri iu populara homo. Lastatempe mi komencis pensi pri la ideo verki novan porinfanan legolibron kun simila enhavo, sed, kvankam mi emeritiĝis antaŭ ok jaroj, mi ĉiam havas okupojn. Nu, ni vidos...

Kio estis la plej interesa en via ĝisnuna agado por la infanaro?

Ĉu la plej interesa? Nu, estas malfacile diri. Ĉiu kontakto kun infanoj estas interesa. La okazo, kiuj elstaras en mia memoro, estas, kiam mi persone renkontis anojn de la Klubo, plej ofte en Anglio, sed ankaŭ en Pollando, en Novembro 1982, kiam mi vizitis tiun landon por ricevi la *Ridet-Ordenon*. Vere, tiu vizito superas ĉion alian. Mia edzino kaj mi neniam forgesos la varmegan akcepton, kiun ni ricevis de ĉiuj: infanoj kaj plenkreskuloj.

Kion vi ŝatus fari plu?

Krom la ideo de la infanlibro, kiun mi jam menciis, mi havas neniun planon. *Geonkloj Esperantistaj*, kiun mi starigis en 1958 kaj ĉiam ankoraŭ gvidas, okupas sufiĉe da tempo kaj mi estos kontenta, se mi povos daŭrigi kiel ĝis nun. Mi jam estas 72-jara!

(*Laŭ Juna Amiko, 1999.03*)

2. feladat

13. Afrikan Agadon
14. 200
15. instruistoj
16. administracio
17. gastoj
18. edukiĝu
19. progresu
20. (6+4) 10
21. la lernejo
22. iu ajn / eksterafrikaj/eŭropaj esperantistoj kaj neesperantistoj/fondaĵoj ks.

Az elhangzott szöveg:

La 13-an de septembro 2004 malfermiĝis la lernejo Instituto Zamenhof en *Lomé*, la ĉefurbo de Togolando. La ideo mem naskiĝis en la jaro 1996, kiam *Hans Bakker* gvidis ĉe Universala Esperanto-Asocio la Afrikan Agadon. Dank'al lia helpo kaj fondaĵo, post ok jaroj malfermiĝis la lernejo, kiu havis tiu-tempe sep klasĉambrojn kun iom pli ol 200 gelernantoj. Sed la nombro de la geknaboj, kiuj deziras lerni en Instituto Zamenhof, kreskas de jaro al jaro. Nun ĝi havas dek unu klasĉambrojn, unu komputilejon, unu ĉambron por la instruistoj, du ĉambrojn por administracio, du gasto-ĉambrojn, magazenon, duŝejoj kaj necesejojn.

Esperanto estas grava lingvo por la homaro kaj precipe por Afriko, kiun koloniistoj dividis inter si. Infanoj edukiĝu kaj Esperanto progresu en Afriko jen la frap-frazo, ĉef-celo de Instituto Zamenhof. La instruado okazas laŭ la instru-programo de Togolando. Ekzistas

---

elementa nivelo, en kiu oni studas ses jarojn, kaj mezgrada nivelo kun kvar jaroj. Esperanto estas instruata en la mezgrada. La plimulto de la instruistoj estas esperantistoj. Du el ili prizorgas la Esperanto-instruadon kaj faras ĉion eblan, por ke la lernantoj utiligu Esperanton. Korespondadon kun alilandaj lernantoj finance apogas la lernejo. Laŭ la rezultoj de la lernantoj Instituto Zamenhof preskaŭ ĉiu-jare okupas la unuan lokon en la lando.

La plejparto de la lernantoj estas malriĉaj. Por ke Instituto Zamenhof povu efike helpi ilin, necesas la financa helpo de malavaraj ekster-afrikaj esperantistoj aŭ neesperantistoj. Ĉiuj povas helpi siamaniere: helpi aŭ helpigi. Kiuj ŝatus iel kontribui aŭ havi pli da informoj, tiuj turnu sin rekte al la Instituto. Longe vivu Instituto Zamenhof, ĉar bezonas ĝin kaj esperantistoj kaj ne-esperantistoj!

(Laŭ Juna Amiko 2008)

IV. Íráskészség

1. feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról

Értékelési szempontok	Pontszám
A feladat teljesítése és a szöveg hosszúsága	5 pont
Érthetőség, nyelvi megformálás	5 pont
Íráskép	1 pont
Összesen	11 pont

Ha a dolgozat „*A feladat teljesítése és a szöveg hosszúsága*” szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok kifejtése

- **A feladat teljesítése és a szöveg hosszúsága**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó megvalósította-e a kommunikációs szándékot, azaz megfelelően dolgozta-e ki a témát; megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre. Nem kell pontot levonni, ha a szöveg hosszabb 80 szónál.

- **Érthetőség; nyelvi megformálás**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg érthető-e az olvasó számára, az esetlegesen előforduló nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák a megértést nem akadályozzák-e.

- **Íráskép**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy milyen a szöveg írásképe, mennyire olvasható; a törlések és javítások mennyiben zavarják a szöveg áttekinthetőségét.

Értékelési skála az 1. feladathoz

A feladat teljesítése és a szöveg hosszúsága

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó tökéletesen megvalósította a kommunikációs célt; megfelelően dolgozta ki a feladat minden részletét, és elérte a minimális szövegmenyiséget (50 szó).	A vizsgázó nagyrészt megvalósította a kommunikációs célt; egy-két részlettől eltekintve általában megfelelően dolgozta ki a feladatot, és legalább 50 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó részben megvalósította meg a kommunikációs célt; félreértette, illetve nem megfelelően dolgozta ki a feladat bizonyos részeit, a létrehozott szöveg 50 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem valósította meg a kommunikációs célt; félreértette, illetve nem megfelelően dolgozta ki a feladatot, a szöveg 25 szónál rövidebb.

Érthetőség; nyelvi megformálás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg, egy-két kisebb pontatlanság ellenére, az olvasó számára tökéletesen érthető és követhető.	A szöveg a nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák ellenére az olvasó számára nagyjából érthető és követhető.	A szöveg a nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák következtében nehezen érthető és követhető, illetve félreérthető.	A szöveg a nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák miatt nem érthető és nem követhető.

Íráskép

1 pont	0 pont
Olvasható kézírás, áttekinthető törlések és javítások.	Olvashatatlan kézírás.

2. feladat**Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról**

Értékelési szempontok	Pontszám
A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése	5 pont
Hangnem, az olvasóban keltett benyomás	2 pont
Szövegalkotás	4 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvhelyesség, helyesírás	5 pont
Íráskép	1 pont
Összesen	22 pont

Ha a dolgozat „A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése” szempont alapján 0 pontos, az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok kifejtése

- **A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó hogyan valósította meg a kommunikációs célt; hány irányító szempontra tért ki, és milyen mélységben tárgyalta azokat. Nem kell levonni pontot, ha a szöveg hosszabb 120 szónál.

- **Hangnem, az olvasóban keltett benyomás**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg hangneme és stílusa megfelel-e a közlési szándéknak valamint az írásmű szerzője és olvasója közötti viszonyoknak; az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti-e.

- **Szövegalkotás**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy logikus-e az irányító szempontok elrendezése és a szöveg gondolatmenete, megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés és befejezés; a vizsgázó hogyan alkalmazza a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (előre- és visszautalás eszközei, névmások, kötőszók stb.).

- **Szókincs, kifejezőmód**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által használt szókincs megfelel-e a témának, a szituációnak és a közlési szándéknak; a szóhasználat a középszintnek megfelelő változatosságot mutat-e.

- **Nyelvhelyesség, helyesírás**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg megfelel-e a mondatnak, az alaktan és a helyesírás normáinak; az esetlegesen előforduló nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák mennyiben akadályozzák az olvasót abban, hogy a szöveget teljes egészében megértse.

- **Íráskép**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy milyen a szöveg írásképe, mennyire olvasható; a törlések és javítások mennyiben zavarják a szöveg áttekinthetőségét.

Értékelési skála a 2. feladathoz

A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó tökéletesen megvalósította a kommunikációs célokat. Az irányító szempontokat megfelelően kidolgozta. A szöveg megadott hosszúságú (15% eltérés lehetséges).	A vizsgázó többnyire megvalósította a kommunikációs célokat. Az irányító szempontok közül egyet vagy kettőt megfelelően dolgozott ki, a többit csak részben, illetve egy irányító szempontot megfelelően, az összes többit csak részben.	A vizsgázó részben valósította meg a kommunikációs célokat. Az irányító szempontok közül egyet megfelelően dolgozott ki, ezen kívül még egyet részben, a többit egyáltalán nem, illetve valamennyi irányító szempontot csak részben.	A vizsgázó nem valósította meg a kommunikációs célokat. Az irányító szempontok közül egyet sem dolgozott ki megfelelően, csak néhányat részben, és van olyan is, amelyet egyáltalán nem.

Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg a szövegfajtának és a szerző és az olvasó közötti kapcsolatnak megfelelő hangnemben íródott, az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt.	A szöveg hangneme következetlenséget mutat, az olvasóban nem mindig a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt.	A szöveg hangneme nem megfelelő, az olvasóban nem a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt.

Szövegalkotás

4 pont	3–2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő, elkülönül a bevezetés és a befejezés. A szöveg a gondolati tagolást követő bekezdésekből áll. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra, - elkülöníti legalább a bevezetést vagy a befejezést (2 pont), - bekezdéseket alkalmaz (3 pont). A mondatok általában szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra, hiányzik a bevezetés és a befejezés. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen, összefüggéstelen mondatokból áll. A szöveg annyira rövid, hogy szöveggé nem értékelhető.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándékának megfelelő, változatos, viszonylag bő szókincs jellemzi.	A szöveget a témának és a közlési szándékának megfelelő szókincs jellemzi. A szókincs korlátai miatt előfordul szóismétlés. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban nem vagy csak kis mértékben nehezíti a megértést.	A szöveget kevésbé változatos, helyenként egyszerű, de még a téma és a közlési szándék szempontjából elfogadható szókincs jellemzi. Sok a szóismétlés. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néhány helyen jelentősen megnehezíti a mondanivaló megértését.	A szövegben felhasznált szókincs nagyon egyszerű, nem a témának és a közlési szándékának megfelelő. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen megnehezíti a szöveg megértését.

Nyelvhelyesség, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg kevés nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban nem befolyásolják a megértést.	A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, vagy csak néhány nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban nehezítik a megértést.	A szövegben sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hiba van, amelyek a megértést jelentősen megnehezítik, valamint sok, a megértést nem befolyásoló nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hiba is előfordul benne.	A szöveg a nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák miatt több helyen nem érthető.

Íráskép

1 pont	0 pont
Olvasható kézírás, áttekinthető törlések és javítások.	Olvashatatlan kézírás.